

Arbeidsaanbodeffecten van beleidsvarianten uit het IBO-deeltijdwerk

Op verzoek van de Werkgroep IBO-deeltijdwerk heeft het CPB de structurele effecten op het arbeidsaanbod berekend van een aantal beleidsvarianten. Deze varianten worden in het IBO-deeltijdwerk onderscheiden in fiscale maatregelen en maatregelen voor de kinderopvangtoeslag. De fiscale maatregelen betreffen aanpassingen in de IACK (de inkomensafhankelijke combinatiekorting), de arbeidskorting, de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting, het kindgebonden budget en de kinderbijslag.

Deze notitie beperkt zich tot de effecten van de maatregelen op het arbeidsaanbod. Het stimuleren van het arbeidsaanbod kan ten koste gaan van andere beleidsdoelen, zoals een gelijke inkomensverdeling.

1 Inleiding

Op verzoek van de Werkgroep IBO-deeltijdwerk heeft het CPB de structurele arbeidsaanbodeffecten van een aantal beleidsvarianten berekend. Deze notitie rapporteert hierover en dient ter achtergrond bij het nog te verschijnen IBO-rapport.¹ De beleidsvarianten worden in het IBO-deeltijdwerk onderscheiden in enerzijds fiscale maatregelen en anderzijds maatregelen met betrekking tot de kinderopvangtoeslag. De fiscale maatregelen betreffen aanpassingen in de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK), de arbeidskorting, de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting, het kindgebonden budget en de kinderbijslag.²

De effecten van de maatregelen op het arbeidsaanbod zijn berekend met het MICSIM-model van het CPB.³ Voor het bepalen van de effecten zijn de uitkomsten van de beleidsvarianten afgezet tegen de uitkomst van een basis, waarbij is uitgegaan van het belastingstelsel (en de demografie) in 2021 op basis van de CEP2019-stand. In de basis is bovendien verondersteld dat beleid met een ingroeipad volledig is ingevoerd.⁴ De effecten moeten worden geïnterpreteerd als langetermijntoekomst.⁵

Deze notitie beperkt zich tot de effecten van de maatregelen op het arbeidsaanbod. Hierbij dient bedacht te worden dat het stimuleren van het arbeidsaanbod ten koste kan gaan van andere beleidsdoelen, zoals een gelijke inkomensverdeling. Zo kan het verlagen van een toeslag het arbeidsaanbod vergroten, maar tegelijkertijd de inkomensongelijkheid doen toenemen. Dergelijke uitruilen blijven in deze notitie buiten beschouwing. Het IBO-rapport gaat uitgebreid in op de bredere beleidsdoelen van de maatregelen.⁶

De volgende paragrafen rapporteren de structurele arbeidsaanbodeffecten van de beleidsvarianten. Paragraaf 2 richt zich op de fiscale maatregelen en paragraaf 3 op de maatregelen over de kinderopvang. Elk van de paragrafen geeft een korte beschrijving van de maatregelen en een toelichting op de arbeidsaanbodeffecten.⁷

2 Fiscale maatregelen

Tabel 2.1 presenteert de gesimuleerde arbeidsaanbodeffecten van de fiscale maatregelen. De nummering van de maatregelen (FK1 – FK12) komt overeen met de codering in het IBO-rapport.⁸ Het effect op het arbeidsaanbod is het totale effect in uren. Dit is het gecombineerde effect op het aantal personen en het aantal uren per persoon. In zijn algemeenheid geldt dat de totale arbeidsaanbodreactie grotendeels wordt gedreven door het effect op het aantal werkende personen, omdat met name de keuze om al dan niet te gaan werken

---

¹ Zie Ambtelijke Commissie Heroverwegingen (2020).

² Omwille van de vergelijkbaarheid houden wij in deze notitie dezelfde onderverdeling van maatregelen aan. Strikt genomen zijn het kindgebonden budget en de kinderbijslag uitgaven en geen fiscale maatregelen.

³ Zie Jongen e.a. (2014) voor een beschrijving van het model en de onderliggende empirische analyses.

⁴ Dit betekent bijvoorbeeld dat de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting (de mogelijkheid om de algemene heffingskorting te verzilveren tegen partnerinkomen) in de basis volledig is afgeschaft.

⁵ Op de korte termijn kunnen de uitkomsten afwijken, omdat mensen tijd nodig hebben om hun gedrag aan te passen. Ook de stand van de conjunctuur kan invloed hebben op de uitkomsten. Als vuistregel geldt dat de effecten binnen een periode van tien jaar zijn gerealiseerd.

⁶ Zie Ambtelijke Commissie Heroverwegingen (2020).

⁷ Voor een uitgebreidere beschrijving van de maatregelen, zie Ambtelijke Commissie Heroverwegingen (2020).

⁸ Zie Ambtelijke Commissie Heroverwegingen (2020).

gevoelig is voor financiële prikkels.⁹ Een stijging (daling) van het arbeidsaanbod met 0,1% komt overeen met een toename (afname) met ongeveer 7000 arbeidsjaren. Hieronder volgt per maatregel een korte beschrijving en een toelichting op het arbeidsaanbodeffect.

Tabel 2.1 Arbeidsaanbodeffecten van fiscale beleidsvarianten

Beleidsvariant	Effect op arbeidsaanbod	
FK1	Verhoging IACK	+0,1%
FK2	Minder steile opbouw IACK	-0,1%
FK3	Steilere opbouw IACK	0,0%
FK4	IACK: de leeftijdsgrens wordt verlaagd van 12 naar 4 jaar	-0,2%
FK5	IACK: geleidelijk afbouwen met leeftijd jongste kind	-0,2%
FK6	Uitbetaalbaarheid AHK herinvoeren	-0,7%
FK7	Uitbetaalbaarheid AHK herinvoeren voor huishoudens met jongste kind tussen 0 en 4 jaar	-0,2%
FK8	IACK onafhankelijk van aanwezigheid kinderen	0,0%
FK9	Verlagen kindgebonden budget (1e en 2e kindbedrag)	+0,2%
FK10	Verlagen kindgebonden budget (ALO-kop)	+0,1%
FK11	Verlagen kinderbijslag voor kinderen tot 12 jaar	+0,1%
FK12	Arbeidskorting niet afbouwen en maximum verlagen	-0,1%

FK1: Verhoging IACK

Deze maatregel verhoogt de IACK door de vaste voet van 950 euro te herintroduceren. Het opbouwpercentage blijft ongewijzigd en de maximale IACK neemt hierdoor met 950 euro toe. Het budgettaire beslag is ongeveer 500 mln euro.¹⁰ Deze intensivering vergroot het arbeidsaanbod met 0,1%. De maatregel stimuleert alleenstaanden en minst verdienende partners in stellen met jonge kinderen om (meer) te gaan werken. Deze groepen zijn relatief gevoelig voor financiële prikkels.

FK2: Minder steile opbouw IACK

Deze maatregel halveert het opbouwpercentage van de IACK, terwijl de maximale IACK ongewijzigd blijft. Dit is een bezuiniging op de IACK van ongeveer 650 mln euro. Het lagere opbouwpercentage zorgt ervoor dat werkende alleenstaanden en minst verdienende partners met jonge kinderen met inkomens tussen ca. 5.000 en 55.000 euro minder IACK ontvangen. Dit leidt tot een daling van het arbeidsaanbod met 0,1%.

FK3: Steilere opbouw IACK

Waar maatregel FK2 het opbouwpercentage halveert, verdubbelt deze maatregel het opbouwpercentage van de IACK. Ook hier blijft de maximale IACK ongewijzigd. Het kortere opbouwtraject impliceert een hogere IACK voor alleenstaanden en minst verdienende partners in stellen met jonge kinderen met een relatief laag inkomen. De intensivering is met ongeveer 150 mln euro beperkt en het totale effect op het arbeidsaanbod is zeer gering, afgerond 0,0%.

⁹ Zie Jongen e.a. (2014). De mate waarin de participatiebeslissing bepalend is voor het arbeidsaanbodeffect verschilt per maatregel. Waar relevant wordt bij de bespreking van de afzonderlijke maatregelen specifiek ingegaan op het onderscheid tussen de participatiebeslissing en de arbeidsduur.

¹⁰ Dit budgettaire beslag is het ex-ante effect van de maatregel (zonder gedragseffecten). Bij alle fiscale maatregelen zijn de gepresenteerde budgettaire effecten exclusief gedragseffecten.

FK4: de leeftijdsgrens in de IACK wordt verlaagd van 12 naar 4 jaar

In de huidige situatie moet het jongste kind jonger zijn dan 12 jaar om in aanmerking te komen voor de IACK. Deze maatregel verlaagt de leeftijdsgrens van het jongste kind naar 4 jaar. Dit is een bezuiniging op de IACK van ongeveer 900 mln euro. Werkende alleenstaanden en minstverdieners met kinderen tussen 4 en 12 jaar hebben in deze variant niet langer recht op de IACK. Dit verlaagt het arbeidsaanbod van deze groepen, die relatief gevoelig zijn voor financiële prikkels. Het arbeidsaanbod daalt met 0,2%.

FK5: de IACK bouwt af met de leeftijd van het jongste kind

In deze variant gaat de hoogte van de IACK geleidelijk omlaag met de leeftijd van het jongste kind. Bij een jongste kind van 0 jaar is de IACK 100% van het huidige bedrag. Vervolgens wordt het bedrag lineair in 12 jaar afgebouwd naar 0. Bij een jongste kind van 11 jaar is de IACK dus nog 8,33% ($1/12$) van het huidige bedrag. Deze afbouw van de IACK is een bezuiniging van ongeveer 750 mln euro. De verlaging van de IACK maakt werken minder aantrekkelijk voor alleenstaanden en minst verdienende partners met kinderen tussen de 2 en 11 jaar, waarbij de effecten het grootst zijn bij gezinnen met oudere kinderen (zij verliezen immers het meeste IACK). Dit zijn groepen die relatief gevoelig zijn voor financiële prikkels. Het arbeidsaanbod daalt met 0,2%.

FK6: uitbetaalbaarheid algemene heffingskorting herinvoeren

In de huidige situatie wordt de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting (de mogelijkheid om de algemene heffingskorting te verzilveren tegen partnerinkomen) stapsgewijs afgebouwd, tot deze in 2023 geheel niet meer wordt uitbetaald. Deze beleidsvariant draait dit terug en voert de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting opnieuw in. Dit betekent dat wanneer een belastingplichtige geen of een te laag inkomen heeft om de algemene heffingskorting zelf te verzilveren, hij/zij de algemene heffingskorting toch volledig krijgt uitbetaald als de fiscale partner voldoende belasting verschuldigd is. De maatregel kost ongeveer 900 mln euro en leidt tot een substantiële daling van het arbeidsaanbod met 0,7%. Hierbij dient te worden opgemerkt dat dit effect is bepaald ten opzichte van de basis, waarin de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting al volledig is afgebouwd. De maatregel heeft alleen invloed op de arbeidsmarktkeuzes van stellen. Niet-werkende partners in stellen gaan er sterk in inkomen op vooruit. Dit verkleint het inkomensverschil tussen werken en niet-werken en maakt werken minder aantrekkelijk voor minst verdienende partners in stellen. Met name de keuze om al dan niet te gaan werken is relatief gevoelig voor financiële prikkels.¹¹ Daarnaast zijn minst verdienende partners vaak vrouwen, die relatief sterk reageren op financiële prikkels.

FK7: uitbetaalbaarheid algemene heffingskorting herinvoeren voor huishoudens met een jongste kind tussen 0 en 4 jaar

Deze maatregel voert de volledige overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting opnieuw in, maar nu alleen voor huishoudens met een jongste kind tussen de 0 en 4 jaar. Dit beperkt de groep waarvoor de regeling in werking treedt en daarmee ook het budgettaire beslag. Deze maatregel kost structureel ongeveer 150 mln euro. Het arbeidsaanbodeffect bedraagt -0,2%. De maatregel verkleint het inkomensverschil tussen werken en niet-werken voor minst verdienende partners - vaak vrouwen - met een jongste kind tussen de 0 en 4 jaar. Dit is een groep die relatief sterk reageert op financiële prikkels.

FK8: IACK onafhankelijk van aanwezigheid kinderen

Deze maatregel introduceert een nieuwe heffingskorting voor alleenstaanden en minst verdienende partners in stellen die nu geen recht hebben op de IACK. Alleenstaanden en minstverdieners zonder kinderen of met kinderen ouder dan 12 jaar, ontvangen hierdoor een extra heffingskorting. De heffingskorting bouwt met 5% op vanaf een inkomen van 10.000 euro tot een inkomen van 20.000 euro, met een maximum van 500 euro.

---

¹¹ Zie Jongen e.a. (2014).

Vanaf een inkomen van 20.000 euro bouwt de heffingskorting weer met 5% af, waardoor de heffingskorting 0 is bij een inkomen boven de 30.000 euro. Het budgettaire beslag is ongeveer 500 mln euro. Deze extra heffingskorting stimuleert groepen die relatief minder sterk reageren op financiële prikkels. Het effect op het arbeidsaanbod is daarom zeer beperkt, afgerond 0,0%.

FK9: Verlagen kindgebonden budget (1^e en 2^e kindbedrag)

In deze beleidsvariant wordt het maximumbedrag voor het eerste en tweede kind in het kindgebonden budget verlaagd met 340 euro. Het afbouwpercentage blijft ongewijzigd, waardoor het afbouwtraject verkort wordt. De budgettaire besparing is ongeveer 500 mln euro. Het kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke toeslag voor huishoudens met een kind onder de 18 jaar. Het verlagen van de toeslag zorgt voor een lager inkomen (gegeven het aantal uren werk), waardoor de waarde van een extra euro inkomen toeneemt. Dit stimuleert het arbeidsaanbod. Aangezien de toeslag inkomensafhankelijk is, gaan werkenden er bovendien gemiddeld minder op achteruit dan niet-werkenden. Dit vergroot het inkomensverschil tussen werken en niet-werken, wat de arbeidsparticipatie stimuleert. Daarnaast verlaagt de maatregel de marginale druk voor werkenden met inkomens waar het kindgebonden budget niet langer afbouwt. Dit maakt het lonender om (meer) te werken. De maatregel is gericht op huishoudens met kinderen, die relatief sterk reageren op financiële prikkels. Het arbeidsaanbod stijgt met 0,2%.

FK10: Verlagen kindgebonden budget (ALO-kop)

Deze maatregel verlaagt de alleenstaande-ouderkop (ALO-kop) in het kindgebonden budget met 1500 euro. De ALO-kop is een extra bedrag bovenop de maximum kindbedragen voor alleenstaande ouders. De budgettaire besparing is ook hier ongeveer 500 mln euro. Het arbeidsaanbod neemt met 0,1% toe. De maatregel vergroot het arbeidsaanbod via dezelfde mechanismen als de vorige variant. Door de inkomensafhankelijkheid van de toeslag gaan niet-werkenden er gemiddeld meer op achteruit dan werkenden. Dit stimuleert het arbeidsaanbod. Hoewel de budgettaire besparing gelijk is aan de vorige variant, is het positieve effect op het arbeidsaanbod nu kleiner in omvang. Dit komt doordat de maatregel zich nu volledig op alleenstaande ouders richt en niet meer op stellen met kinderen. Alleenstaande ouders reageren gemiddeld genomen iets minder sterk op financiële prikkels dan vrouwen in stellen met kinderen.

FK11: Verlagen kinderbijslag voor kinderen tot 12 jaar

Deze variant verlaagt de kinderbijslag voor kinderen tot 12 jaar. De kwartaalbedragen voor 0-5-jarigen en voor 6-11-jarigen worden met respectievelijk 53 en 63 euro verlaagd. De kwartaalbedragen voor 12-17-jarigen blijven ongewijzigd. De budgettaire besparing is ongeveer 500 mln euro. Het verlagen van de kinderbijslag leidt via een inkomenseffect tot extra arbeidsaanbod. Bij een gegeven aantal uren werk daalt het inkomen, waardoor de waarde van een extra euro arbeidsinkomen hoger wordt. Dit stimuleert ouders met kinderen tot 12 jaar – een groep die relatief sterk reageert op financiële prikkels – om (meer) te gaan werken. Het arbeidsaanbod stijgt met 0,1%.

FK12: Arbeidskorting niet afbouwen en maximum verlagen

De arbeidskorting wordt niet langer afgebouwd vanaf een inkomen van ongeveer 35.000 euro. Deze intensivering wordt gedekt door het maximum van de arbeidskorting te verlagen. De maatregel wordt budgetneutraal vormgegeven door een verlaging van de arbeidskorting met 700 euro (bij het tweede en derde knippunt). De verlaging van de arbeidskorting bij lagere inkomens maakt het minder aantrekkelijk om te gaan werken. Dit leidt tot een lagere arbeidsparticipatie. Hier staat tegenover dat bij hogere inkomens de arbeidskorting niet langer wordt afgebouwd, wat zorgt voor een lagere marginale druk. Dit zorgt voor een beperkte toename van het aantal uren werk. Per saldo is het effect op het arbeidsaanbod negatief: -0,1%. De arbeidskorting is juist bij lagere inkomens relatief effectief om het arbeidsaanbod te stimuleren, omdat de participatiebeslissing vooral speelt bij personen met een lager inkomen. De beslissing om al dan niet te gaan werken is gevoeliger voor financiële prikkels dan de keuze voor het aantal uren werk.

3 Kinderopvangmaatregelen

Tabel 3.1 presenteert de gesimuleerde arbeidsaanbodeffecten van de maatregelen over de kinderopvang. De structuur van de tabel is gelijk aan die van tabel 2.1, waarbij de nummering van de maatregelen wederom correspondeert met het IBO-rapport.¹² Hieronder volgt per maatregel een korte beschrijving en een toelichting op het arbeidsaanbodeffect.¹³

Tabel 3.1 Arbeidsaanbodeffecten van beleidsvarianten kinderopvang

Beleidsvariant	Effect op arbeidsaanbod
KO1 Kinderopvangtoeslag verhogen	+0,1%
KO2 Hoogte kinderopvangtoeslag bepaald door inkomen meest verdienende partner	0,0%
KO3 Kinderopvang goedkoop voor werkenden	+0,2%
KO4 Korting voor ouders die meer dan twee dagen kinderopvang afnemen	0,0%
KO7 Kinderopvang 0-4 toegankelijk voor alle kinderen	0,0%
KO8 Hoogte kinderopvangtoeslag bepaald door inkomen minst verdienende partner	0,0%

KO1: Kinderopvangtoeslag verhogen

Deze maatregel intensificeert 500 mln euro in de kinderopvangtoeslag, door een vlakke toeslag te introduceren voor huishoudinkomens tussen de ca. 53.000 en 87.000 euro.¹⁴ De kinderopvangtoeslag wordt dus niet langer afgebouwd tussen deze inkomens. De verhoging van de kinderopvangtoeslag maakt werken lonender en stimuleert ouders van jonge kinderen om meer arbeid aan te bieden. Deze groep reageert relatief sterk op financiële prikkels. Het arbeidsaanbod stijgt met 0,1%.

KO2: Hoogte kinderopvangtoeslag bepaald door het inkomen van de meest verdienende partner

De hoogte van de kinderopvangtoeslag wordt niet langer bepaald door het huishoudinkomen, maar door het inkomen van de meest verdienende partner. De maatregel wordt budgetneutraal vormgegeven door de inkomensgrenzen in de toelagtabel met ongeveer 1/3 te verkorten.¹⁵ Hierdoor loopt de toeslag sneller af met het inkomen. Voor alleenstaanden verandert er niets. Zij krijgen een eigen toelagtabel die overeenkomt met de huidige situatie. Door de toeslag afhankelijk te maken van het inkomen van de hoofdkostwinner, verandert de toeslag niet als de minst verdienende partner meer gaat werken. Minst verdienende partners (meestal vrouwen) ervaren dus geen marginale druk door de afbouw van de kinderopvangtoeslag als zij meer gaan werken. Hierdoor neemt het arbeidsaanbod van vrouwen in stellen toe. Daar staat tegenover dat de marginale druk voor de meest verdienende partner (meestal mannen) toeneemt, omdat de toeslag nu sneller afbouwt met het inkomen. Zij reageren echter minder sterk op financiële prikkels en gaan maar zeer beperkt minder

¹² Zie Ambtelijke Commissie Heroverwegingen (2020). Maatregelen KO5 en KO6 uit het IBO-rapport ontbreken in de tabel. Dit zijn maatregelen (gericht op informatievoorziening en een verbetering van de kwaliteit van de kinderopvang) die niet geschikt zijn voor een doorrekening met MICSIM.

¹³ De budgettaire effecten van de kinderopvangmaatregelen zijn gebaseerd op ramingen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

¹⁴ Dit budgettaire beslag is inclusief de kosten voor de extra vraag naar kinderopvang die ontstaat door de hogere subsidie (het gedragseffect). De extra vraag ontstaat enerzijds door ouders die meer uren gaan werken en anderzijds door ouders die informele opvang inruilen voor formele opvang. Bij alle kinderopvangmaatregelen zijn de gepresenteerde budgettaire effecten inclusief gedragseffecten.

¹⁵ De hoofdkostwinner verdient gemiddeld ongeveer twee derde van het huishoudinkomen. Meer precies zijn de inkomensgrenzen met een factor 0,65 vermenigvuldigd.

werken. Per saldo resulteert een klein positief effect voor stellen met jonge kinderen, maar gemeten over de hele populatie is het totale effect op het arbeidsaanbod 0,0%.

KO3: Kinderopvang goedkoop voor werkenden

De kinderopvangtoeslag wordt verhoogd naar 96%, ongeacht de hoogte van het inkomen. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor kinderopvangtoeslag veranderen niet (beide partners moeten werken of deelnemen aan een traject naar werk) en ook het huidige systeem met maximumuurprijzen blijft ongewijzigd. De maatregel verhoogt de kinderopvangtoeslag substantieel en heeft een budgettaire beslag van ongeveer 1,8 mld euro. De verhoging van de kinderopvangtoeslag maakt werken lonender en stimuleert ouders om (meer) te werken. Het arbeidsaanbod stijgt met 0,2%.

KO4: Korting voor ouders die meer dan 2 dagen kinderopvang afnemen

Als ouders meer dan 2 dagen kinderopvang afnemen per week per kind, krijgen zij over alle extra uren 96% kinderopvangtoeslag. Het budgettaire beslag is ongeveer 400 mln euro. De korting raakt een beperkte groep ouders, namelijk alleen zij die meer dan 2 dagen kinderopvang afnemen. Voor deze groep wordt werken lonender, wanneer zij niet in de onderste inkomensklasse zitten (voor huishoudens met een inkomen tot ongeveer 24.000 euro bedraagt het vergoedingspercentage immers al 96%). Het arbeidsaanbod van deze ouders neemt beperkt toe. Het totale effect op het arbeidsaanbod in de populatie is 0,0%.

KO7: Kinderopvang toegankelijk voor alle kinderen

Kinderopvang wordt voor twee dagen per week gratis toegankelijk voor alle kinderen van 0 tot 4 jaar ongeacht of de ouders werken. Boven deze twee dagen heeft iedereen recht op kinderopvangtoeslag, ongeacht of de ouders werken. Het budgettaire beslag is ongeveer 1,3 mld euro. Deze maatregel zorgt voor twee tegengestelde effecten. Kinderopvang wordt goedkoper en dit heeft een positief effect op de urenbeslissing van werkenden. Dit zorgt voor een positief effect op het aantal uren werk. Daar staat tegenover dat niet-werkenden nu ook kinderopvangtoeslag ontvangen, of zelfs gratis kinderopvang. Hierdoor wordt niet-werken relatief aantrekkelijker ten opzichte van werken. Een klein deel van de mensen stopt hierdoor met werken. Per saldo is het effect op het arbeidsaanbod 0,0%.

KO8: Hoogte kinderopvangtoeslag bepaald door het inkomen van de minst verdienende partner

De hoogte van de kinderopvangtoeslag wordt niet langer bepaald door het huishoudinkomen, maar door het inkomen van de minst verdienende partner. De maatregel is budgetneutraal vormgegeven door de inkomensgrenzen in de toeslagtabel te verkorten. In de vormgeving is er voor gekozen om de inkomensgrenzen bij de lagere inkomens wat minder te verkorten en bij hogere inkomens wat meer te verkorten. Op deze manier houden minst verdienende partners wat langer recht op de maximale kinderopvangtoeslag. Minst verdienende partners krijgen in de nieuwe situatie maximale kinderopvangtoeslag (96%) tot een inkomen gelijk aan (ongeveer) 70% van het minimumloon. Daarboven loopt het toeslagpercentage af. De nieuwe toeslagtabel geldt ook voor alleenstaanden.

Hierdoor neemt de marginale druk door de kinderopvangtoeslag voor alleenstaanden toe, omdat de vergoeding nu sneller afbouwt met hun inkomen. Dit leidt tot een daling van de arbeidsparticipatie voor alleenstaanden met jonge kinderen. Ook bij stellen met jonge kinderen neemt het arbeidsaanbod per saldo iets af. Hier spelen twee effecten tegen elkaar in. De maatregel zorgt ervoor dat het inkomen van de meest verdienende partners niet meer meetelt voor de kinderopvangtoeslag.

Meest verdienende partners (meestal mannen) ervaren dus geen marginale druk door de afbouw van de kinderopvangtoeslag als zij meer gaan werken. Het arbeidsaanbod (in uren) van mannen in stellen stijgt hierdoor beperkt. Minstverdienende partners (meestal vrouwen) ervaren nu juist een hogere marginale druk (vanaf inkomens hoger dan 70% van het minimumloon) van de kinderopvangtoeslag, waardoor zij minder

uren gaan werken. Wel neemt het aantal werkende vrouwen enigszins toe. Voor deze vrouwen is een kleine deeltijd baan financieel aantrekkelijker geworden: bij de overgang naar werk ontvangt het huishouden nu een relatief hoge vergoeding voor de kinderopvang (zolang het inkomen van de minstverdiener niet te hoog wordt). Het negatieve effect op het arbeidsaanbod voor vrouwen domineert het positieve effect voor mannen, omdat vrouwen met jonge kinderen gevoeliger zijn voor financiële prikkels. Het arbeidsaanbod van personen met kinderen tussen de 0 en 11 jaar daalt, maar over de hele populatie gemeten is het arbeidsaanbodeffect 0,0%.

Literatuurlijst

Ambtelijke Commissie Heroverwegingen, 2020, IBO Deeltijdwerk, ministerie van Financiën, Den Haag (te verschijnen).

Jongen, E., H. de Boer en P. Dekker, 2014, MICSIM: A behavioural microsimulation model for the analysis of tax-benefit reform in the Netherlands, CPB Achtergronddocument, Den Haag.